

Wyrok z dnia 13 czerwca 2000 r.

II UKN 587/99

Rokowania odzyskania zdolności do pracy, które na podstawie art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) stanowią podstawę orzeczenia o celowości przekwalifikowania wówczas, gdy wykonywanie pracy w innym zawodzie stwarza szansę poprawy stanu zdrowia w stopniu umożliwiającym dotychczasowe zarobkowanie.

Przewodniczący SSN Andrzej Kijowski, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Roman Kuczyński.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2000 r. sprawy z wniosku Mariana M. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w O. o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową, na skutek kasacji organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 10 marca 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Decyzją z dnia 12 sierpnia 1998 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w O. odmówił przyznania wnioskodawcy Marianowi M. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową wobec niestwierdzenia takiej niezdolności.

Po rozpoznaniu odwołania wnioskodawcy od tej decyzji Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Opolu wyrokiem z dnia 14 grudnia 1998 r. zmienił ją i przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową od 1 lipca 1998 r. Sąd ustalił, że wnioskodawca urodzony 25 grudnia 1930 r., wykonywał zawód nauczyciela. Decyzją Państwowego Terenowego Inspektora Sanitarnego w O. z dnia 22 czerwca 1998 r. stwier-

dzono chorobę zawodową – obustronny niedowład fałdów głosowych. Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego lekarza otolaryngologa, który stwierdził, że z powodu przewlekłej choroby narządu głosu z niewydolnością głosi na tle zawodowym wnioskodawca jest częściowo niezdolny do pracy na stałe. Zmiany są utrwalone i nie ulegną poprawie. Wnioskodawca jest niezdolny do wykonywania wszelkich prac związanych z niewielkimi nawet wysiłkami głosowymi. Może natomiast wykonywać pracę na obecnie zajmowanym stanowisku dyrektora do spraw ekonomiczno-administracyjnych. Zdaniem Sądu wnioskodawca spełnia warunki określone w art. 18 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.), gdyż jest niezdolny do pracy w rozumieniu art. 23 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.).

Od tego wyroku wniósł apelację organ rentowy, zarzucając, że wnioskodawca nie jest uprawniony do renty z tytułu choroby zawodowej, bowiem stwierdzenie tej choroby nastąpiło po jego przejściu na emeryturę.

Wyrokiem z dnia 10 marca 1999 r. [...] Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu oddalił apelację. Sąd Apelacyjny uznał, że ustalenia faktyczne oparte na opinii biegłego nie były w apelacji kwestionowane, a pogląd prawny Sądu pierwszej instancji jest prawidłowy. Nie ma podstaw prawnych do łączenia możliwości stwierdzenia niezdolności do pracy z brakiem po stronie ubezpieczonego uprawnień emerytalnych. Gdyby przyjąć koncepcję apelacji, że nabycie uprawnień emerytalnych i zaprzestanie wykonywania pracy zawodowej znosi możliwość kwalifikacji niezdolności do pracy, to w ślad za tym musiałyby postępować utrata uprawnień rentowych. W obowiązującym stanie prawnym zasad takich nie ma, a przeciwnie, ustawodawca nawiązuje do równolegle istniejących uprawnień emerytalnych i rentowych, ustanawiając instytucję zbiegu prawa do emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. Wnioskodawca ma kwalifikacje nauczyciela i w tym zawodzie przepracował niemal całe życie zawodowe. Praca pedagogiczna wymaga sprawnego posługiwania się narządami głosu. Nie można podzielić poglądu apelacji, by wnioskodawca niewydolny głosowo zachował pełną zdolność do pracy, ponieważ może wykonywać pracę w administracji szkolnej. Zdolność do pracy należy odnosić do pracy nauczycielskiej, bowiem takie są kwalifikacje wnioskodawcy. W tym zakresie wydolność pracownicza jest w istotny sposób ograniczona z uwagi na skutki choroby zawodowej.

Wyrok ten zaskarżył kasacją Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w O. i wskazując jako podstawę jej naruszenie prawa materialnego - art. 23 i 24 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin oraz art. 18 i 25 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych - wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę tego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i oddalenie odwołania. W uzasadnieniu kasacji organ rentowy zarzucił, że kwestionował w toku postępowania opinię biegłego lekarza i niezdolność wnioskodawcy do pracy jest nadal sporna. Ponadto pogląd Sądu Apelacyjnego, że niezdolność do pracy należy odnosić do pracy nauczycielskiej nie znajduje oparcia w treści art. 23 ust. 1 i 24 ust. 1 pkt 2 ustawy o z. e. p. Przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy uwzględnia się możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego. Pracę administracyjną wnioskodawca może wykonywać bez ograniczeń. Oprócz kwalifikacji nauczycielskich ma on także kwalifikacje administracyjne, gdyż pełnił stanowisko dyrektora szkoły, nie musi zatem zdobywać nowych kwalifikacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne Sądu drugiej instancji nie mogą być w kasacji skutecznie kwestionowane, jeżeli nie zgłoszono zarzutu, że zostały poczynione z naruszeniem przepisów postępowania. Skoro kasacja oparta jest wyłącznie na podstawie naruszenia prawa materialnego – art. 393¹ pkt 1 KPC – podstawą oceny może być tylko stan faktyczny ustalony przez oba Sądy na podstawie opinii biegłego. Ustalenia te dawały podstawę do przyjęcia, że wnioskodawca spełnił warunki wymagane przepisem art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Przepis ten stanowi, że renta przysługuje pracownikowi, który wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej stał się niezdolny do pracy. Na podstawie art. 25 tej ustawy niezdolność do pracy ocenia się według zasad określonych w ustawie z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin. Definicję niezdolności do pracy daje przepis art. 23 tej ostatniej ustawy, który stanowi, że niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia

sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Z tego ostatniego sformułowania wynika, że częściowo niezdolną do pracy jest osoba, której stan zdrowia nie pozwala na wykonywanie pracy w dotychczasowym zakresie, lecz może ona wykonywać pracę albo w zmniejszonym wymiarze albo pracę lżejszą na ściśle określonych stanowiskach. Zgodnie z powołanym przepisem nie ma niezdolności do pracy, jeżeli istnieją rokowania odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Rokowania odzyskania zdolności do pracy, które na podstawie art. 24 ust. 1 pkt 2 powołanej ustawy dają podstawę do orzeczenia celowości przekwalifikowania, istnieją wówczas, gdy wykonywanie pracy w innym zawodzie daje szansę poprawy stanu zdrowia w stopniu umożliwiającym dotychczasowe zarobkowanie. Sytuacja taka nie występuje w przypadku wnioskodawcy, u którego zmiany chorobowe mają charakter trwały i nie ma szansy na poprawę. Wnioskodawca może wykonywać pracę tylko na ściśle określonych stanowiskach, na których nie jest wymagany wysiłek głosowy. Nastąpiła zatem w znacznym stopniu utrata zdolności do pracy zgodnej z kwalifikacjami i była podstawa do uznania wnioskodawcy za częściowo niezdolnego do pracy w wyniku choroby zawodowej.

Zarzut naruszenia prawa materialnego okazał się nieuzasadniony i z tych przyczyn Sąd Najwyższy w oparciu o przepis art. 393¹² KPC oddalił kasację jako pozbawioną usprawiedliwionych podstaw.

=====